

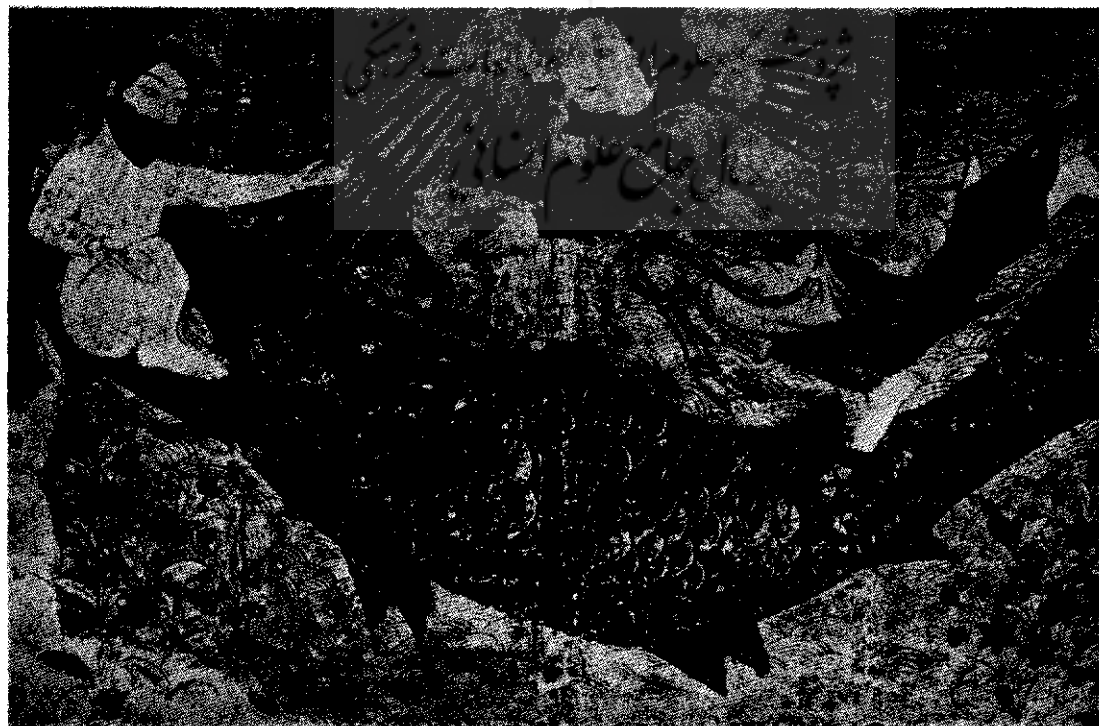
درباره مینیاتور ایران تفسیرهای گوناگون شده و کتابها نوشته شده است که متأسفانه بفارسی خیلی کم ترجمه گردیده ولی مطلبی که قابل توجه میباشد ناشناس ماندن خصوصیات و سبک و شیوه مینیاتورسازی است که بسیاری از مردم بسلیقه خود آنرا درک میکنند و اغلب باحقیقت مطابقت ندارد .

برای آشنائی با مینیاتور ایران ناچار یک رشته اطلاعات و سوابق امر لازم است و بدون شناسائی سبکها و تحولات گذشته ، آن آشنائی واقعی حاصل نمیشود . قبل از اینکه باسوابق تاریخی مینیاتورسازی در ایران آشنائی حاصل شود ناگزیر باید دانست کلمه مینیاتور از کجا و چگونه در زبان معمول امروز ما مصطلح گردیده و هر شاگرد دبستان معنی ظاهری و کلی آنرا میفهمد . زیرا همه میدانند که این کلمه از زبان فرانسه در تکلمات امروز وارد شده ولی کمتر کسی متوجه میشود بچه وسیله و از چه تاریخ در فارسی امروز مصطلح و متداول گردیده است .

مینیاتور ایرانی

بهار در سبک کهنتر خود را با سبک پنهان را با سبک ابراز سبک
سبک کهنتر ، نظر خارج از یک سبک کهنتر ابراز اطلاق شود

داستان حضرت یونس و ماهی - از جامع التواریخ - اواخر قرن ۱۶

نشستن خسرو بر تخت - از خیمه نظامی - عهد صفویه

بدون تردید این کلمه مینیاتور که در لغت بمعنی کوچکتر نشان دادن و در اصطلاح بنقاشی ظریف و یا با تذهیب اطلاق میگردد بیش از چهل تا پنجاه سال نیست که در زبان ما جاری شده و قبل از آن هرگز مردم عادی حتی با سواد هم معنی این کلمه را نمیدانستند. تنها افراد معدودی که بزبان فرانسه کاملاً آشنائی داشتند بعنوان يك لغت خارجی معنی آنرا میفهمیدند.

مصطلح شدن لغت مینیاتور در زبان فارسی دو دلیل اساسی دارد. اول اینکه نقاشی بسبك اروپائی از قرن ۱۸ در سبك نقاشان ایرانی نفوذ خود را آغاز کرد و در سراسر قرن نوزدهم بتدریج زیاد میشد تا بحدی که در اوایل قرن بیستم نقاشی کلاسیک در ایران سبك و شیوه مشخصی بشمار آمد. نمونه های نقاشی ازدوره زندیه و اوایل و اواسط و اواخر قاجاریه و آثار نقاشی استاد کمال الملک مؤید این موضوع است.

دوم بر اثر توجه مستشرقین با آثار ایران هیئت های باستان شناسی فرانسوی که در اوایل قرن بیستم بایران آمدند ضمن کاوش های علمی و کشف آثار باستانی، کتب خطی دارای مجالسی مینیاتور قدیمی و قطعات نقاشی قدیم ایرانی را جمع آوری میکردند و در این جستجو بتدریج کلمه مینیاتور را متداول کردند. در سال ۱۳۰۹ شمسی که بامر اعلیحضرت فقید رضاشاه کبیر بمنظور تجدید حیات هنرهای ملی ایران مؤسسه صنایع قدیمه تأسیس گردید و مقرر شد رشته های نقشه کشی قالی و کاشی و مینیاتور - تذهیب - زری بافی - منبت کاری - خاتم سازی و غیره ایجاد گردد روی کلمه مینیاتور بحثی مفصل بعمل آمد و در نتیجه آن کلمه نقاشی را بنقاشان کلاسیک اختصاص دادند و رشته مینیاتور را بهمان لغت اروپائی مینیاتور نامیدند و از آن تاریخ رسماً کلاس مینیاتور در مؤسسه صنایع قدیمه افتتاح شد و بتدریج کلمه مینیاتور در زبان فارسی رایج و مصطلح گردید تا امروز که هر کسی معنی کلی و مفهوم آنرا خوبی میفهمد.

تصویر مردی پیر از رضای عباسی
عهد صفویه - ابتدای قرن ۱۷